

Sygn. akt VII U 439/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 czerwca 2016 r. w W.

sprawy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wydanie zaświadczenia

z udziałem zainteresowanych C. B., D. B., C. B., A. C., F. C., I. D., A. I., V. L., A. N., V. O., V. P., A. R., A. S.

na skutek odwołania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 31 stycznia 2014 r. znak: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) oraz z dnia 3 lutego 2014 r., znak (...)

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 780 (siedemset osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 439/15

UZASADNIENIE

Decyzjami z dn. 31.01.2014 r. oraz dn. 03.02.2014 r. o numerach (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. Inspektorat w P. na podstawie art. 83 b ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) działając w oparciu o przepisy art. 219 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz.U.2013.267) oraz art. 11 ust. 2a i art. 12 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166 z dnia 30 kwietnia 2004 r., s. I i następne), art. 14 ust. 1 i 2 i art. 19 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 284 z dnia 30 października 2009 r. s. I i następne), a także w oparciu o Decyzję nr (...) Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego z dnia 12 czerwca 2009 r., dotyczącej wykładni art.12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek, tymczasowo

pracujących poza państwem właściwym (Dz. Urz. UE nr C 106/02 z 24 kwietnia 2010 r.) odmówił spółce (...) SP. Z O.O. wydania zaświadczenia A1 stwierdzającego, że pracownicy najemni spółki (...), Pan V. P., Pan A. R., Pan A. I., Pan C. B., Pan D. B., Pan V. L., Pan A. C., Pan C. C., Pan V. O., Pan A. S., Pan F. C., Pan I. D., Pan R. S., Pan C. B. w okresie wykonywania pracy na terytorium Belgii tj. od 02.12.2013 r. do 01.12.2014r. podlegali polskiemu ustawodawstwu we zakresie zabezpieczenia społecznego. Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że nie zostały spełnione podstawowe warunki delegowania pracowników odnośnie prowadzenia przez delegującego pracodawcę zazwyczaj działalności gospodarczej w znacznej części na terytorium państwa członkowskiego, w którym mieści się jego siedziba. Zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje działalność jako pracownik najemny w Państwie Członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie prowadzi tam swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego Państwa Członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem, że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest wysłana by zastąpić inną osobę. Organ rentowy podał także, iż do zastosowania przedmiotowego artykułu muszą zostać spełnione określone przesłanki - po stronie pracodawcy wymóg, by wysyłające przedsiębiorstwo zazwyczaj prowadziło na terenie kraju delegującego swoją znaczną część działalności innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym, na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę, z uwzględnieniem wszystkich kryteriów charakteryzujących działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo. Po stronie pracownika organ rentowy oceniał czy zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia 987/2009 bezpośrednio przed rozpoczęciem oddelegowania pracownik podlegał już ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma pracodawca.

Według ZUS firma (...) Sp. z o.o. nie prowadzi zazwyczaj w Polsce znacznej części działalności. Jako główne przedsięwzięcie organ rentowy ocenia realizację kontraktu w Belgii. Ponadto ZUS przywołał, iż w firmie zatrudniona jest obecnie jedna osoba na stanowisku administracyjnym, przy czym obecność wyłącznie personelu administracyjnego w państwie delegującym wyklucza możliwość zastosowania przepisów dotyczących delegowania. W ocenie organu, powyższe oznacza, iż nie został spełniony przez spółkę warunek normalnego prowadzenia działalności w Polsce, jako kraju, w którym podmiot ma siedzibę. Tym samym w okresie wykonywania pracy za granicą nie mają w stosunku do ubezpieczonych zastosowania polskie przepisy dotyczące zabezpieczenia społecznego i powinni oni, zgodnie z generalną zasadą z art. 11 ust. 3a rozporządzenia 883/2004, podlegać przepisom prawnym w państwie wykonywania pracy – zatem w Belgii.

Od powyższych decyzji odwołała się Spółka (...) Sp. z o.o. wnosząc o ich zmianę i nakazanie wydania żądanych zaświadczeń A1 o właściwym ustawodawstwie.

W odwołaniach spółka wskazała, iż spełnia wszystkie wymagania określone w przepisach unijnych. Odwołująca podkreśliła, iż należy wziąć pod uwagę cel przepisów unijnych, a mianowicie osiągnięcie swobody świadczenia usług i swobody przemieszczania się na wspólnym rynku europejskim. Ponadto ustawodawca wskazuje, że zaskarżona decyzja nie znajduje też żadnego oparcia w ustawodawstwie Polskim, gdyż przepisy o systemie ubezpieczeń nie określają żadnych barier dla wydawania żądanego zaświadczenia. Ponadto, w piśmie procesowym skarżący podniósł, iż początkowym kierunkiem prowadzenia działalności gospodarczej przez spółkę było prowadzenie prac w G., G., P. i P. jednak z powodu kryzysu na krajowym rynku Spółka była zmuszona do rozszerzenia działalności na inne kraje UE. Tak też skarżący rozpoczął delegowanie niektórych zatrudnionych poza terytorium kraju. Skarżący wymienia iż, korzysta w Polsce z powierzchni biurowej, posiada numer identyfikacyjny VAT w Polsce oraz płaci w Polsce podatki, a także płaci wynagrodzenie z konta założonego w Polsce, zwraca koszty delegacji oraz wystawia w Polsce formularze PIT-11 i świadectwa pracy wymagane krajowymi przepisami prawa pracy. Ponadto skarżący podkreśla, iż działalność gospodarcza za granicą skarżącej spółki to wynik burzliwych zmian ekonomicznych spowodowanych kryzysem datowanym od początku 2007 r., natomiast długoterminowym celem działań spółki nie było prowadzenie przeważającej działalności poza terytorium Polski. Skarżący kwestionuje zasadność powołania się przez organ rentowy na przesłankę osiągania obrotu przez delegujące przedsiębiorstwo w wysokości 25% całości obrotów danego przedsiębiorstwa w państwie delegującym wskazując, iż wskaźnik taki pojawia się w art. 14 ust. 8 rozporządzenia nr

987/2009, jednak przepis ten dotyczy zastosowania art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 883/2004, zatem nie może mieć zastosowania.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołania, wniósł o ich łączne rozpatrzenie i oddalenie podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podkreślił, iż sprawdził spełnienie warunków wydania zaświadczenia A1 zarówno po stronie pracowników jak i po stronie przedsiębiorcy. Ostatecznie o decyzjach odmownych w odniesieniu do wszystkich pracowników zdecydowała sytuacja przedsiębiorcy, bowiem na podstawie przedstawionych dokumentów i wyjaśnień wynika, iż spółka (...) Sp. z o.o. nie prowadzi w Polsce znacznej części działalności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. działa na rynku od 2013 r. Głównym zakresem działalności T. (...) w roku 2013 były objęte usługi ogólnobudowlane, realizowane zarówno na rynku krajowym jak i za granicą.

W listopadzie 2013 r. skarżący zawarł umowę z belgijskim kontrahentem (...) na okres od 02.12.2013 r. do 01.12.2014. Oprócz tego firma w 2014 r. zawarła umowę przedwstępną o najem pracowników z Pracownią (...) (...) J. O. z siedzibą w P..

(okoliczność bezsporna: informacja odpowiadająca odpisowi z KRS (w aktach sprawy); umowa z dnia 20.11.2013 pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. a (...) z siedzibą w L. na okres od 02.12.2013 do 01.12.2014; umowa przedwstępna z dnia 04.11.2013 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. a Pracownią (...) (...) J. O. z siedzibą w P..)

Pracownicy najemni oddelegowani do pracy w Belgii wykonywali prace budowlane w Państwie Przyjmującym w okresie od 02.12.2013 r. do 01.12.2014 r.

(okoliczność bezsporna: dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego.)

(...) sp. z o.o. złożyła do organu ubezpieczeniowego wnioski o dokonanie poświadczenia o ustawodawstwie właściwym dla pracowników oddelegowanych jako pracowników płatnika wykonującego pracę w kraju delegowania od dnia 02.12.2013 do 01.12.2014 r.

Pozwany organ rentowy w dniach 31.01.2014 i 03.02.2014 wydał spółce decyzje o odmowie wydania zaświadczenia A1 o podleganiu pracowników spółki oddelegowanych do pracy w Belgii polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego.

(Dowód: decyzje ZUS z dn. 31.01.2014 r. oraz dn. 03.02.2014 r. o numerach (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...))

Płatnik składek we wniosku o wydanie zaświadczenia wykazał następujące dane:

Liczba kontraktów za granicą: 1

Liczba kontraktów w kraju: 1

Miejsce rekrutacji pracowników: siedziba firmy w P.

Miejsce zawierania umów z kontrahentami polskimi: Polska

Miejsce zawierania umów z kontrahentami zagranicznymi: zagranica

W zakresie zaś zatrudnianych pracowników, w 2013 roku spółka zlecała pracownikom wykonywanie pracy w kraju i za granicą w następującym stosunku:

Kraj delegujący: 6, w tym 1 pracownik administracyjny

Zagranica: 15

(okolicość bezsporna: dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów dostarczonych przez skarżącego i zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz w aktach sprawy, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Dowód z dokumentów zgromadzonych w sprawie w zakresie, w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego Sąd uznał za w pełni wiarygodny, gdyż dokumenty te nie budziły żadnych wątpliwości i nie były przez strony kwestionowane. Ani organ rentowy ani odwołująca się spółka nie zgłaszały innych wniosków dowodowych. Nie było możliwe przesłuchanie zainteresowanych – pracowników obywatelstwa rumuńskiego, którzy po zakończeniu pracy w odwołującej się spółce opuścili teren Rzeczypospolitej Polskiej i nie są znane ich inne adresy do doręczeń. Odwołująca się spółka i ZUS nie wnosili o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania tych osób.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie płatnika składek (...) sp. z o.o. nie jest zasadne i z tego tytułu nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołujący się spełnia warunki do wydania przez organ rentowy zaświadczenia dotyczącego potwierdzenia ustawodawstwa właściwego (zaświadczenie A1) w stosunku do pracowników najemnych spółki delegowanych do pracy w Belgii od dnia 02.12.2013 do dnia 01.12.2014.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia nr 883/2004 osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie tam prowadzi swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest wysłana w zastępstwie innej osoby. Możliwość zastosowania tego przepisu ma wyłącznie pracodawca, który prowadzi zwykłą działalność w państwie wysyłającym, z którego jest delegowany pracownik.

Podkreślić należy, że w rozpoznawanej sprawie niespornym było spełnienie wszystkich warunków wymienionych w art. 12 ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia Nr 883/2004 w postaci: bezpośredniego związku pomiędzy delegującą spółką a pracownikami polegający na wykonywaniu przez pracowników w okresie delegowania pracy w imieniu swego pracodawcy, czasowy charakter delegowania nieprzekraczający 24 miesięcy, oddelegowanie pracowników niemających na celu zastąpienia innego pracownika. Większość z pracowników podlegała również uprzednio krajowemu systemowi zabezpieczenia społecznego. Jedyną kwestią sporną było dokonanie oceny, czy spełniona została przesłanka zwykłego prowadzenia przez delegującego pracodawcę – (...) Sp. z o.o. działalności na terenie państwa wysyłającego. Wymagało to poczynienia ustaleń faktycznych w przedmiocie rodzaju i zakresu działalności gospodarczej faktycznie prowadzonej przez skarżącą spółkę na terenie kraju wysyłającego i kraju delegowania.

Obowiązujące od dnia 1 maja 2010 roku rozporządzenie wykonawcze (...) wskazuje, że sformułowanie „który normalnie tam prowadzi tam swoją działalność” odnosi się do pracodawcy zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności, innej niż związana tylko z zarządzaniem, na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę, z uwzględnieniem wszystkich kryteriów charakteryzujących działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo, przy czym kryteria te powinny zostać dopasowane do cech specyficznych pracodawcy i profilu prowadzonej działalności. Kryteria charakteryzujące działalność wymienione zostały we wspólnotowych aktach wykonawczych, wśród kryteriów tych kluczowe znaczenie ma miejsce i siedziba zarządu, liczba pracowników, którzy nie są delegowani za granicę, liczba umów zawieranych z kontrahentami w kraju. Jak jednak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego ZUS zbadał te kryteria przed wydaniem spornej decyzji (liczba pracowników, kontraktów). Według opracowanego przez Komisję Administracyjną d/s Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego "Praktycznego poradnika dotyczącego

ustawodawstwa mającego zastosowanie w Unii Europejskiej (UE), EOG i Szwajcarii", zawierającego wskazówki dla potrzeb wystawiana przez instytucje ubezpieczeniowe formularzy A1, jednym z podstawowych kryteriów ustalenia czy przedsiębiorca prowadzi znaczną część działalności w kraju wysyłającym jest odwołanie się do wielkości obrotów w kraju przedsiębiorcy delegującego, która powinna oscylować w okolicy 25%.

Wbrew zarzutom skarżącego odnoszących się do niewiążącego charakteru norm wynikających z cyt. Praktycznego Poradnika wskazać należy, iż stanowi on źródło wykładni autentycznej prawa wspólnotowego, na co wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 października 2011 r., II UK 35/11. Sąd Najwyższy stwierdził, iż wprawdzie zarówno Decyzja Komisji Administracyjnej do Spraw Zabezpieczenia (...) Migrujących Nr 181 z 13.12.2000 r. w sprawie interpretacji art. 14 ust. 1, art. 14a ust. 1 oraz art. 14b ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71 w zakresie ustawodawstwa właściwego dla pracowników delegowanych oraz osób pracujących na własny rachunek tymczasowo wykonujących pracę poza terytorium Państwa właściwego (Dz. Urz. WE z 14.12.2001 r., L 329, s. 73, jak i P. praktyczny nie są aktami normatywnymi, ale są traktowane jako źródło wykładni autentycznej przepisów rozporządzenia 1408/71 i chociaż z jednej strony stwierdza się, że zaprezentowana w nich wykładnia nie jest wiążąca (wyroki TS z 5.12.1967 r. Nr 19/67 w sprawie (...)) i z 14.5.1981 r. Nr 98/80 w sprawie (...)), to z drugiej interpretacja rozporządzenia przez Komisję jest akceptowana w praktyce, czego przykładem jest orzecznictwo ETS (wyrok z 26.1.2006 r., C-2/05 w sprawie (...)) i z 10.2.2000 r., C-202/97 w sprawie (...); także (...), Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w linii Europejskiej, Kraków 1999 r., s. 487 i nast.).

Obrót krajowy na poziomie 25%, które to kryterium jest kwestionowane przez skarżącego, odnosi się dla wszystkich państw Unii i w tym wyraża się jego uniwersalny walor jednakowego punktu odniesienia dla wszystkich adresatów (firm, przedsiębiorstw) z wielu różnych państw. Taki poziom wymaganego obrotu odpowiada regulacji prawnej, adresowanej do pracodawcy zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę (por. SN w wyroku z dnia 04 czerwca 2014r., II UK 550/13).

W ocenie Sądu niekwestionowany jest fakt, że płatnik składek w 2013 roku nie osiągał 25% obrotów z tytułu działalności w Polsce. W ocenie również Sądu skarżący nie przedstawił wyczerpujących dokumentów, które pozwalałyby na ustalenie, że spółka prowadziła znaczną część działalności w Polsce. Skarżący nie wykonywał w Polsce w spornym okresie żadnych zleceń, poza zawarciem jednej umowy przedwstępnej, w kraju siedziby zatrudniał 6 osób, a do pracy za granicą delegował więcej pracowników budowlanych, niż zatrudniał w kraju. Ponadto dostarczone dokumenty pozwalają na przyjęcie, iż w spornym okresie spółka zdecydowaną większość działalności prowadziła za granicą – co znajduje chociażby odzwierciedlenie w zestawieniu pracowników wykonujących pracę w Polsce i za granicą.

Sąd stoi na stanowisku, iż organ rentowy wyłożył przepisy z zakresu ubezpieczenia społecznego pracowników delegowanych w powiązaniu z oficjalną interpretacją dokonaną w przepisach wykonawczych i publikacjach wspólnotowych oraz zgodnie z wypracowaną na ich tle linią orzecniczą, zaś skarżący nie zdołał wykazać, iż prowadzi znaczną część działalności, inną niż związana tylko z zarządzaniem, na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że w niniejszej sprawie w odniesieniu do odwołującej spółki nie zostały spełnione wszystkie przesłanki umożliwiające pracownikom delegowanym dalsze podleganie ustawodawstwu państwa delegującego, co skutkowało przyjęciem, że zainteresowani pracownicy w spornym okresie podlegali polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych.

Sąd na podstawie cytowanych przepisów oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania skarżącej spółki jako niezasadne.